

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Забезпечення високої ефективності діяльності підприємств в умовах конкурентного середовища їхнього функціонування потребує перманентного розвитку суб'єктів господарювання [1, 2], що, серед іншого, викликає необхідність формування потенціалу економічного розвитку компаній [3–6] та провадження ними інвестиційно-інноваційної діяльності [7–10], зокрема здійснення технологічного оновлення [11–16] та реалізації ресурсозберігаючих програм і проєктів [17–22]. Однак, при цьому необхідною є попередня розробка підприємствами стратегій свого економічного розвитку [23–26]. Важливим їх видом є фінансово-інвестиційні стратегії.

Необхідно відзначити, що будь-який вид стратегій діяльності суб'єктів господарювання, зокрема і фінансово-інвестиційна стратегія, може бути ототожнений, з одного боку, з певними орієнтирами подальшого розвитку компаній, а, з іншого боку, – із правилами, за якими ці орієнтири досягаються. Тому під фінансово-інвестиційною стратегією діяльності підприємства варто розуміти набір певних орієнтирів, правил, принципів та прийомів для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень стосовно залучення та використання інвестицій, якими суб'єкт господарювання керується при складанні програми (плану) своєї фінансово-інвестиційної діяльності.

Таким чином, фінансово-інвестиційні стратегії мають на меті, зокрема, виокремлення загальних напрямів фінансово-інвестиційної діяльності підприємств. Оскільки цих напрямів є досить багато (зокрема, як за способами одержання фінансових ресурсів, так і за об'єктами інвестування), то існує багато типів фінансово-інвестиційних стратегій розвитку підприємств. Внаслідок цього підприємствам необхідно обирати певну комбінацію (портфель) таких стратегій, що потребує їх попереднього обґрунтування.

Загалом, варто виокремити п'ять головних груп факторів, що зумовлюють вибір портфелю фінансово-інвестиційних стратегій суб'єктів господарювання, а саме: чинники, що характеризують власника (власників) підприємств; чинники, які характеризують фінансово-економічний стан компаній; чинники, що характеризують умови провадження інвестиційної діяльності підприємств; чинники, що характеризують об'єкт (об'єкти) інвестування; чинники, що характеризують ті інвестиційні рішення, які ухвалюються власниками (менеджерами) підприємств. Остання з перелічених груп факторів містить, передусім, мету ухвалення інвестиційного рішення (наприклад, такою метою можуть виступати: одержання максимально можливих фінансових результатів, досягнення певного соціального ефекту, запобігання скороченню величини доходу тощо) та зміст процедури розроблення інвестиційного рішення (для прикладу, це розроблення може полягати у виборі найкращого технологічного процесу, визначенні необхідного обсягу капіталовкладень, визначенні раціональної черговості реалізації проєктів, встановленні оптимальної структури джерел утворення господарських засобів тощо).

Загалом, аналізування мотивації, що зумовлює вибір компаніями певної комбінації фінансово-інвестиційних стратегій їх діяльності, із подальшим узагальненням одержаних результатів відіграє суттєву роль при регулюванні інвестиційних процесів на макрорівні. Це викликано тим, що зазначене аналізування дає змогу встановити достатньо повний перелік основних чинників, які справляють вплив на інвестиційну активність у державі на теперішньому етапі розвитку її економіки, а також сформулювати комплекс заходів стосовно державного регулювання інвестиційних процесів. Зокрема, на теперішній час більшість підприємств в Україні обирають комбінацію таких фінансово-інвестиційних стратегій: пріоритету споживання над нагромадженням, внутрішнього фінансування діяльності, невиходу в нові галузі, обрання короткострокового горизонту планування. Такий вибір фінансово-інвестиційних стратегій, який викликаний, передусім, дією факторів, які характеризують умови провадження інвестиційної діяльності, справляє негативний вплив на ступінь інвестиційної активності в Україні.

Виконане нами дослідження за вибіркою вітчизняних підприємств показало, що більшості з них доцільно обирати таку комбінацію (портфель) фінансово-інвестиційних стратегій: за ступенем ризикованості інвестиційної діяльності – середньоризикову (виважену) стратегію; за співвідношенням споживання і нагромадження у структурі розподілу прибутку підприємства – збалансовану стратегію з деяким пріоритетом у спрямуванні коштів на розвиток підприємства; за ступенем активності інвестора при здійсненні контролю інвестицій – стратегію обмеженої активності з деяким пріоритетом активного інвестування перед пасивним; за ступенем залежності від зовнішніх джерел фінансування – стратегію комбінованого фінансування.

Список використаних джерел:

1. Міщенко, Н. Г. & Міщук, А. І. (2016). Розвиток підприємства на основі інформаційного та інноваційного потенціалу. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, (4(236)), 191–204.
2. Петрушка, Т. О. (2013). *Оцінювання економічної ефективності ресурсозберігаючого розвитку промислових підприємств* (дис. ... канд. екон. наук). НУ «Львівська політехніка». Львів, Україна.
3. Yemelyanov, O., Kurylo, O. & Petrushka, T. (2018). Methodological principles of evaluating economic potential of industrial enterprise sustainable development. *Науковий вісник «Полісся»*, (2 (14)), 141–149.
4. Yemelyanov, O., Symak, A. & Zarytska, O. (2016). Modelling the process of forming the potential of economic development of an industrial enterprise. *Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia Polonijna w Czestochowie*, (3), 128–137.
5. Ємельянов, О. Ю. (2019). *Потенціал економічного розвитку підприємств: інструментарій та моделі оцінювання: [монографія]*. Львів: НУ «Львівська політехніка».
6. Коновал, В. В. (2014). Оцінювання потенціалу розвитку підприємств легкої промисловості. *Вісник ХДУ*, (6 (2)), 206–209.
7. Гриньов, А. В. (2003). *Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління: [монографія]*. Харків: ВД «ІНЖЕК».
8. Козик, В. В., Ємельянов, О. Ю. & Петрушка, Т. О. (2014). Інвестиційно-інноваційний механізм забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств. *Проблеми економіки*, (1), 52–58.
9. Смолій, Л. В. (2010). Формування інвестиційного механізму інноваційного розвитку буряківництва. *Інноваційна економіка*, (17), 168–171.
10. Федулова, Л. І. (2013). Інноваційний вектор розвитку промисловості України. *Економіка України*, (4), 15–23.

11. Амоша, О. І., Булєєв, І. П. & Шевцова, Г. З. (2007). Інноваційне оновлення техніко-технологічної бази промислового виробництва на синергетичних засадах: теорія і практика. *Економіка промисловості*, (1(36)), 3–9.
12. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Клімковський, М. І. (2020). Методологічні засади оцінювання потенціалу технічного розвитку підприємств. *ЛОГОС. ОНЛАЙН*.
13. Емельянов, А. Ю. & Петрушка, Т. А. (2014). Технологическое развитие предприятий как средство обеспечения конкурентоспособности их продукции. *Проблемы экономики и менеджмента*, (3(31)), 39–46.
14. Емельянов, А. Ю. & Петрушка, Т. А. (2013). Исследование факторов технологического развития предприятий. *Проблемы экономики и менеджмента*, (11), 13–21.
15. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13–32.
16. Caliskan, H. K. (2015). Technological change and economic growth. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, (195), 649–654.
17. Бойчук, Н. Я. & Острянюк, М. М. (2017). Проблеми енергозбереження та підвищення енергоефективності економіки України. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*, (19), 25–34.
18. Бурда, В. Є. (2013). Потенціал енергозбереження та напрями використання альтернативних джерел енергії у промисловості. *Економічний часопис – XXI*, (1-2), 45–48.
19. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Крет, І. З. (2013). Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*, (754), 18–25.
20. Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право*, (8), 7–10.
21. Некрасова, Л. А. & Хрістова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. *Економіка: реалії часу*, (2 (30)), 79–84.
22. Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. *Економіст*, (12), 72–75.
23. Баранович, А. М. (2014). Теоретико-методичні засади формування стратегій розвитку підприємства. *Вісник ХДУ*, (2), 77–81.
24. Македон, В. В. (2013). Розробка стратегії розвитку промислового підприємства. *Теоретичні і прикладні аспекти економіки та інтелектуальної власності*, (1(1)), 369–373.
25. Шавшин, О. С. (2017). Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *«Інтернаука». Сер.: Економічні науки*, (3(25)), 167–171.
26. Харченко, В. А. (2014). Механізм формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*, (4 (68)), 97–104.